

Carta Europeana a Urbanistilor Amsterdam, 1985

Introducere. Consiliul European al Urbanistilor

Consiliul European al Urbanistilor (CEU), înființat în 1985, reunește 24 de asociații profesionale și institute ale urbanistilor profesioniști din 21 de state europene.

CEU este o asociație - „umbrelă” care asigură membrilor săi un cadru comun în ceea ce privește practica, formarea urbanistilor, formarea continuă și definirea responsabilităților profesionale.

CEU stabilește standarde de formare și de conduită pentru profesiunea de urbanist; identifică, celebrează și recompensează exemplele de bună practică de amenajare din toată Europa și angajează dialoguri cu municipalitățile, guvernele naționale și instituțiile europene.

Urbanistii sunt facilitatori, specialiști ai analizei spațiale și ai medierii, care lucrează în parteneriat cu alte profesii, în afara limitelor disciplinare, în vederea promovării dezvoltării durabile a mediului natural și construit.

Activitățile curente ale CEU includ:

- Diseminarea Noii Carte de la Atena revazute privind planificarea orașelor europene în sec. XXI;
- Prepararea unei viziuni în scopul creșterii calității și eficienței orașelor și vieții urbane în Europa;
- Realizarea, în mai multe limbi europene, a unui ghid al bunei practici pentru dezvoltarea urbană durabilă;
- Publicarea dezbaterilor conferințelor majore asupra dezvoltării spațiale europene și prepararea viitoarelor conferințe;
- Prepararea Premiilor Europene al Urbanismului și al Amenajării Teritoriului.

- **Acordul și Declarația Internațională ale Institutelor Naționale și ale Asociațiilor Urbanistilor Profesioniști din țările Comunității Economice Europene**

[„Carta fondatoare” – adoptată de Asociațiile Naționale ale Urbanistilor,
membre ale Comitetului de Legătură al Urbanistilor, la 8 noiembrie 1985 la Amsterdam]

CONSIDERÂND CA:

- 1.** Organizarea spațială, socială și economică de calitate a țărilor, a regiunilor și a zonelor rurale și urbane reprezintă un subiect de interes major pentru populație și pentru autoritățile responsabile din interiorul Comunității și din fiecare stat membru.
- 2.** Aceste autorități recunosc rolul crucial al planificării spațiale la nivel național, regional și local, pentru a realiza și menține o organizare fizică, socială și economică a teritoriului precum și calitatea mediului.
- 3.** Îndeplinirea acestui rol depinde de prezența și disponibilitatea la toate nivelurile, atât în sectorul public cât și în cel privat, a urbanistilor profesioniști, competenți și responsabili.
- 4.** Este deci de interes public ca cei care fac apel la serviciile unui urbanist să poată recunoaște și să fie siguri de competența și de probitatea profesională ale acestuia, în condițiile recunoscute în întreaga Comunitate Europeană.
- 5.** Nu există obstacole legale în ceea ce privește libera circulație a urbanistilor și în ceea ce privește dreptul acestora de a se stabili într-una dintre țările membre ale Comunității, însă există diferențe substanțiale între aceste state în ceea ce privește definirea, obiectul, rolul, câmpul de activitate, structura și modul de exercitare a profesiei de urbanist, precum și în ceea ce privește formarea, competența și regulile de conduită ale urbanistilor,

SUBSEMNAȚELE INSTITUTE NAȚIONALE ȘI ASOCIAȚIILE ALE URBANISTILOR DIN STATELE MEMBRE

consideră ca este necesar și urgent să se unească pentru a căuta armonizarea tuturor chestiunilor în relație cu profesiunea de urbanist în teritoriul Comunității. Ele s-au pus de acord în mod particular pentru a colabora la stabilirea criteriilor de competență și de morală profesională care vor fi respectate de către proprii membri și recunoscute de către ceilalți. În consecință, ele RECUNOSC și DECLARA:

- 6.** Ca subsemnatele Institute naționale și Asociații Profesionale ale Urbanistilor din Statele membre vor

formula o definitie a „urbanistului profesionist” prin referire la câmpul si natura activitatilor sale, la competenta sa, în functie de formare si experienta profesionala, la etica sa profesionala, în functie de codul de conduita profesionala caruia îi este supus si la apartenenta sa la un Institut National sau la o Asociatie.

7. Ca elementele acestei definitii vor fi formulate în anexele prezentului Acord si Declaratie, care specifica:

1. natura si domeniul activitatilor urbanistului profesionist;
2. criteriile de formare si de experienta profesionala;
3. regulile de conduita profesionala

8. Ca aceasta definitie va constitui criteriul minim de recunoastere a „urbanistului profesionist” pe teritoriul Comunitatii Europene, care va putea fi garantat printr-un simbol distinctiv.

9. Ca aceia care raspund la aceasta definitie vor fi recunoscuti în mod mutual ca „urbanisti profesionisti” de Institutele nationale si de Asociatiile pe teritoriul întregii Comunitati; ca Institutele nationale si Asociatiile vor fi libere sa stabileasca criteriile mai exigente pentru propriii membri si ca cerintele minimale vor fi revizuite periodic printr-un acord între Institute si Asociatii.

10. Ca subsemnatele Institute nationale si Asociatii vor tinde catre armonizarea propriilor exigente în ceea ce priveste formarea, experienta si conduita profesionala în vederea recunoasterii mutuale a conditiilor de calificare solicitate pentru afiliere.

11. Ca subsemnatele Institute si Asociatii vor lucra în vederea armonizarii ciclurilor de formare si a nivelurilor de educatie oferite de institutiile academice din respectivele state membre, cât si în vederea stabilirii unei Comisii europene pentru formarea în urbanism.

12. Ca subsemnatele Institute si Asociatii vor coopera în vederea schimbului de informatii si a încurajarii relatiilor între membrii lor si cu alte organizatii relevante pentru profesie.

13. Ca subsemnatele Institute si Asociatii vor colabora pentru a identifica problemele majore ale urbanismului si ale mediului, cu incidenta europeana, si pentru a formula recomandari operationale.

14. Ca subsemnatele Institute si Asociatii vor stabili un Comitet de Legatura, forum prin care se va cauta realizarea obiectivilor definite prin prezenta declaratie, care va servi drept referinta între profesione si Institutiile Comunitatii si care va ajuta la promovarea si recunoasterea profesiei de urbanist în fiecare tara membra si în Comunitate.

15. Ca Institutele si Asociatiile subsemnate vor primi aderarea la prezentul Acord si Declaratie a altor Institute nationale sau Asociatii din statele membre, cooperarea sau ajutorul acestora pentru a îndeplini obiectivele definite în prezentul Acord precum si apartenenta lor la Comitetul de Legatura.

ANEXA A: DOMENIUL SI NATURA ACTIVITATILOR URBANISTILOR PROFESIONISTI

1. Urbanismul este un proces ce regroupeaza mai multe practici ca: amenajare a teritoriului, planificare urbana si regionala, planificare fizica si spatia, amenajare urbana si rurala, mediu, toate sub aspect socio-economic si în legatura cu implicatiile acestora.

2. Domeniul si natura urbanismului

Urbanismul acopera toate aspectele amenajarii, ale punerii în valoare a teritoriului si ale utilizarii solului; intervine în toate straturile sociale si la niveluri spatiale interdependente – rural si urban, metropolitan si regional, national si international. Se ocupa cu promovarea, îndrumarea, intensificarea si controlul dezvoltarii, în mediul fizic în continua si constanta schimbare, în interesul binelui comun, cu respectarea drepturilor individuale.

Protejând viitorul, Urbanismul contribuie la dezvoltarea armonioasa a comunitatilor umane, simulând transformarile fizice si sociale ale mediului, propunând utilizarea optima a resurselor, prevenind sau atenuând conflictele de interes. Este în acelasi timp o disciplina de conceptie si de gestiune care se aplica atât prezervarii cât si transformarii structurilor si patrimoniului regiunilor urbane si rurale.

Urbanismul contribuie la punerea în evidenta a libertatilor de alegere si a marjelor de flexibilitate.

Proiectând pentru astazi si pentru mâine diferitele conditii de organizare sociala, fizica si economica a teritoriilor într-un mediu de calitate pentru locuitori, Urbanismul nu este determinist, ci se înscrie în argumentarul si în mecanismele de decizie ale institutiilor publice si ale sectorului privat.

Datorita influentei sale directe asupra vietii cotidiene a oamenilor, Urbanismul are în mod evident puternice rezonante politice, iar participarea publicului îi este indispensabila.

Calitatile solicitate Urbanistilor

Urbanismul necesita o abordare multidisciplinara pentru a integra aspectele fizice, sociale, culturale, economice, ecologice si politice ale teritoriului. Metodele de lucru ale urbanistului includ analiza si sinteza, creatia si compozitia, gestiunea si administrarea teritoriului.

Urbanistul se caracterizeaza prin aptitudinea sa de a lucra în echipe de Urbanisti, împreuna cu alti profesioniști si cu reprezentanti ai diferitelor grupuri interesate de evolutia cadrului de viata.

Misiunile Urbanistului

Cercetator sau practician, urbanistul propune politici de amenajare si programe de actiune; el concepe proiecte si permite punerea lor în opera; participa la formarea Urbanistilor.

Printr-o sinteza completa, echilibrata si imaginativa, actiunile profesionale ale urbanistilor concursa la:

- identificarea nevoilor prezente si viitoare ale colectivitatii sau ale Comunitatii si evidentierea oportunitatilor, mizelor, constrângerilor si implicatiilor în vederea actiunii;
- propunerea, sub forma de politici si planuri de amenajare, a actiunilor necesare pentru declansarea, organizarea si punerea în opera a schimbarilor, sprijinindu-se pe datele obtinute prin cercetare;
- asigurarea medierii necesare punerii în aplicare a actiunilor;
- controlul, conducerea si modificarea planurilor si politicilor pe masura evolutiei nevoilor si resurselor si dupa directivele generale primite;
- gestionarea si evaluarea efectelor si implicatiilor schimbarilor, din momentul aparitiei acestora.

NATURA SI DOMENIUL DE APLICARE A ACTIVITATILOR URBANISTILOR PROFESIONISTI

(Anexa A a Cartei Fondatoare)

Urbanistul este:

- un cercetator
- un practician
- o sursa de propuneri de politici si programe de actiune
- un conceputor de proiecte
- un realizator

Date fiind domeniile amenajarii, urbanistul poate contribui la urmatoarele activitati:

	PROGRAME DE CERCETARE	POLITICI/ PROIECTARE	CONCEPȚIE	PUNERE ÎN APLICARE
Dezvoltare economică urbană și rurală	Studii și analize Resurse tehnice	Planuri economice, fizice și strategice integrate	Structură fizică și economică integrate	Urmărirea programelor de creare și încurajare a creării locurilor de muncă
	Studii și analize socio-economice	Proiecte de dezvoltare prioritare	Națională, regională și locală (urbană și rurală)	
	Utilizarea solului și studii de impact asupra mediului	Proiecte de dezvoltare regională	Norme și reglementări privind utilizarea solului	Reglementarea și controlul dezvoltării

				Măsuri de protecție a mediului pentru controlul poluării
				Participarea comunității
Planificare socială și servicii de prognoză	Studii și analize demografice	Planuri de dezvoltare integrate	Planuri de dezvoltare, de structură și de vecinătăți pentru orașe noi, comunități noi, renovare urbană/rurală	Finanțarea integrată a proiectelor
	Prognozări			Control
	Furnizări de servicii			
	PROGRAME DE CERCETARE	POLITICI/ PROIECTARE	CONCEPȚIE	PUNERE ÎN APLICARE
Locuire	Studii tehnice și prevederea cererilor	Priorități și opțiuni de răspuns la nevoile de locuințe în zone urbane și rurale	Planuri de dezvoltare a utilizării solului	Strategii de gestiune și de finanțare
	Furnizare locală de servicii de asistență		Planuri de vecinătate (urbană și rurală)	
Renovare (urbană și rurală)	Studii și analize tehnice	Opțiuni	Proiecte de dezvoltare și planuri de renovare în zona urbană	Încurajări financiare
	Studii de capacitate	Politici de investiții Considerații financiare și sociale	Proiecte de conversie și de reabilitare în zona rurală	Fonduri „revolving” Control continuu și gestiunea firmelor
	Analize de vecinătate			
Transporturi	Prevederea cererii	Planuri de transport multimodale,	Integrarea transportului și a utilizării	Prescripții tehnice și programe

		naționale, regionale Planuri și politici de investiții	solului	financiare
	Furnizarea serviciilor de transport Anchete privind originile și destinațiile		Utilizarea solului și plan de gestiune a traficului Măsuri de protecție pentru trafic/energie	Controlul/ reglementarea dezvoltării
	Studii de impact de mediu ale utilizării solului			
Energie	Studii tehnice ale resurselor	Strategia națională integrată a energiei	Norme specifice siturilor privind utilizarea și reabilitarea	Măsuri de protecție a mediului și de monitorizare
	Analiza și prevederea cererii	Opțiuni de răspuns la nevoi și priorități	Planuri de vecinătate și programe de conservare a energiei	Programe de gestiune
	Studii de impact de mediu ale utilizării solului	Măsuri de protecția mediului		
	Metode de control al deșeurilor și reciclare Protecția peisajului	Programe de energie în interesul securității publice		
	Reabilitare			
Comunicații	Previzuni privind comunicarea, anchete privind rețelele și informatică	Modele de comunicare	Situri și soluții de utilizare a solului specifice	Monitorizare și control continuu
	Furnizare de servicii și de sisteme	Strategii de investiții		

	Studii de impact			
	PROGRAME DE CERCETARE	POLITICI/ PROIECTARE	CONCEPȚIE	PUNERE ÎN APLICARE
Peisaj	Anchete privind resursele și utilizarea solului	Protejarea și dezvoltarea peisajului	Concepție peisagistică și proiecte de amenajare a siturilor	Măsuri de protecție și monitorizare ale mediului
	Studii și analize ale mediului natural			
Conservare	Studii ale mediilor naturale și construite	Desemnarea zonelor protejate	Planuri de protecție a mediilor naturale și construite	Încurajări financiare Utilizarea solului și controlul dezvoltării
	Studii și analize ale mediului natural	Proiecte de conservare		
		Politici de conservare		
Recreere și turism	Studii tehnice	Planuri de creștere potențială	Strategii de localizare	Inițiative
	Prevederea cererii	Strategii de investiții	Amenajarea siturilor	Planuri de gestiune
	Studii de impact	Programe de recreere		
		Programe turistice		
Aspecte legale	Coduri legislative și reglementări	Planuri de dezvoltare integrată	Atribuirea bugetelor în funcție de obiective	Proceduri legale
	Chestiuni referitoare la despăgubiri			Procese, audieri
	Coordonarea expertizelor tehnice			Anchete
				Participarea populației

Nota

Gama activitatilor acoperite de profesii variaza în functie de statul membru al UE. În fiecare stat membru, urbanistii pot sa aleaga individual sa se specializeze în diferite tipuri de activitati.

Anexa B: formarea urbanistului

1. Anexa B constituie cadrul formării minimale a Urbanistului european. Scopul formării profesionale este să permită dobândirea și menținerea abilităților necesare pentru practicarea profesiei așa cum a fost ea definită în Anexa A (Domeniul și natura activităților Urbanistilor profesioniști), în conformitate cu Anexa C (Îndatoriri profesionale ale urbanistilor). Punerea în aplicare și modalitățile tranzitorii sunt de definit de către instituțiile implicate.

2. Statutul și competențele Urbanistului reclama o pregătire care vizează să dezvolte capacitatea de a identifica situații și să identifice soluții, prin:

- a. asimilarea unor cunoștințe interdependente de natură spațială, fizică, tehnică, socială, culturală, economică și științe politice,
- b. înțelegerea tuturor proceselor implicate în amenajare și în cadrul disciplinelor și profesiunilor care contribuie la amenajare,
- c. inițierea analizei, proiectării și concepției, sintetizării, programării, formulării deciziilor și implementării acestora.

3. Conținutul formării trebuie

- a. să acopere și să trateze diversele scări spațiale și diferitele orizonturi de timp;
- b. să se raporteze la diferitele contexte și medii de viață – urbane, rurale, dezvoltate sau în dezvoltare;
- c. să evalueze și să încorporeze noile dezvoltări ale tehnicii și practicii profesionale;
- d. să consistă în formare academică și experiență practică;
- e. să cuprindă studiul domeniului Urbanismului și amenajării teritoriului, incluzând contribuția în Urbanism a altor discipline;
- f. să includă un corp comun minimal al formării care definește nivelul și calitatea minimă ale acesteia și care va trebui să fie actualizat periodic de Consiliu.

4. Structura de organizare a formării trebuie să fie următoarea

- a. formarea este de nivel universitar;
- b. formarea poate fi organizată în cadrul:
 - * unui ciclu de studii universitare consistând în minimum 6 ani de formare, incluzând 4 ani de studii academice cu timp complet sau echivalent și 2 ani de experiență practică într-un birou autorizat sau în cercetare [în varianta franceză apare și posibilitatea de 5 ani studii academice și 1 an practică - N.T.]; sau,
 - * unui ciclu postuniversitar consistând în minimum 4 ani de formare, incluzând 2 ani de studii academice cu timp complet sau echivalent și 2 ani de experiență practică într-un birou autorizat sau în cercetare;
- c. contribuția disciplinelor conexe trebuie să fie integrate în formare pe întreaga durată a studiilor prin programe de studiu, profesori sau studenți postuniversitari;
- d. urbanistii profesioniști trebuie să facă parte din corpul profesoral, pentru a se realiza un echilibru între teoreticieni și practicieni;
- e. centrele de învățământ trebuie să asigure cadrul pentru cercetare academică și pentru obținerea de calificări academice superioare în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului.

5. Specializarea Urbanistului într-un domeniu anume al Urbanismului se realizează fie anterior studiilor sale postuniversitare în Urbanism, fie după încheierea studiilor universitare în Urbanism, fie simultan sau ca o parte a studiilor în Urbanism.

6. Cursuri de formare complementară în Urbanism sunt organizate pentru formarea continuă a urbanistilor, fie pentru formarea tehnicienilor însărcinați să asiste Urbanistii, fie pentru sensibilizarea profesioniștilor din domeniile conexe.

Supliment la Anexa B A Chartei europene A Urbanistilor

TRUNCHIUL COMUN AL PROGRAMELOR DE FORMARE A URBANISTILOR

Consiliul European al Urbanistilor precizează trunchiul comun minim al formării, necesar pentru a pregăti

exercitarea profesiei de urbanist.